

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА ДИЗАЙНУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

соціальної педагогіки та психології

О.В. Пономаренко

2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія мистецтва»

підготовки бакалаврів

напрямку підготовки 6.020201 – «Театральне мистецтво»

Робоча програма «Психологія мистецтва» для студентів напрям підготовки 6.020201 – «Театральне мистецтво»,
«28» серпня, 2017 року - 10 с.

Розробник: Локарева Г.В. – доктор пед. наук, проф.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри акторської майстерності та дизайну

Протокол від «29» серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Г.В. Локарева)

(підпис)

«29» серпня 2017 року

Схвалено науково-методичною радою факультету соціальної педагогіки та психології

Протокол від «29» серпня 2017 року № 1

Голова _____ (А.П. Поплавська)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань 0202 – «Мистецтво»	За вибором
		Цикл дисциплін самостійного вибору вузу
Розділів - 2	Напрямок підготовки 6.020201 – «Театральне мистецтво»	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 54		4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 4,4	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Практичні заняття
		10
		Самостійна робота
		44
		Вид контролю: залік

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - Формування художньо-естетичної компетентності майбутнього спеціаліста і розвиток вміння використовувати художню інформацію твору мистецтва як професійний інструмент

Завдання - засвоєння психологічних і художніх основ сприйняття прекрасного, досконального, як у творах мистецтва, так і в оточуючій дійсності;

- засвоєння студентами психологічних і художніх основ сприйняття й осмислення інформаційної системи творів мистецтва (музики, літератури, образотворчого мистецтва, театру тощо);

- розвиток уміння диференціювати прекрасне (потворне), піднесене (низинне), як у творах мистецтва, так і в навколишній дійсності;

- розширення художньо-естетичного тезаурусу студентів і формування духовної культури майбутніх фахівців;

- розвиток загальнокультурної зрілості в студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: про психологічні особливості сприйняття, специфіку художнього і естетичного; сприйняття творів мистецтва і його характерні риси; естетичне сприйняття оточуючої дійсності; художньо-естетичне сприйняття в структурі естетичної свідомості.

вміти: через мистецтво бачити навколишнє очами іншого (автора, героя), збільшити своє особисте бачення дійсності, співвіднести своє сприйняття з сприйняттям іншої людини, пізнати її внутрішній, суб'єктивний світ, використовувати апарат мистецтва у професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Психофізіологічні основи сприйняття інформаційної системи твору мистецтва.

Тема 1. Твір мистецтва як інформаційна система.

Тема 2 . Психологічні властивості сприйняття творів мистецтва.

Тема 3. Психофізіологічні особливості слухового сприйняття.

Тема 4. Психологія зорового сприйняття творів мистецтва.

Тема5. Апперцепція як визначальна компонента художньо-естетичного сприйняття

Розділ II. Психологічні особливості сприйняття творів різних видів мистецтва

Тема 1. Психологічні особливості сприйняття музичного мистецтва.

Тема 2 . Психологічні особливості сприйняття образотворчого мистецтва.

Тема 3. Психологічні особливості сприйняття художньої літератури

Тема 4. Особливості сприйняття театрального мистецтва.

Тема 5. Естетичні емоції, почуття і реакції.

Тема 6. Уява, фантазія, амбівалентність у мистецтві.

Тема7. Особливості сприйняття хореографічного мистецтва.

Тема8. Співтворчисть у театральному мистецтві.

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	с	лаб		с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Психофізіологічні основи сприйняття інформаційної системи твору мистецтва						
Тема 1. Твір мистецтва як інформаційна система.	6	2	2			2
Тема 2. Психологічні властивості сприйняття творів мистецтва	4	2				2
Тема 3. Психофізіологічні особливості слухового сприйняття.	6	2	2			2
Тема 4. Психологія зорового сприйняття творів мистецтва	4		2			2
Тема 5. Апперцепція як визначальна компонента художньо-естетичного сприйняття	6	2	2			2
Разом	26	8	8			10
Розділ 2. Психологічні особливості сприйняття творів різних видів мистецтва						
Тема 1. Психологічні особливості сприйняття музичного мистецтва.	4	2				2
Тема 2. Психологічні особливості сприйняття образотворчого мистецтва.	2	2				
Тема 3. Психологічні особливості сприйняття	2	2				

художньої літератури						
Тема 4. Особливості сприйняття театального мистецтва.	4		2			2
Тема 5. Естетичні емоції, почуття і реакції.	6	2	2			2
Тема 6. Уява, фантазія, амбівалентність у мистецтві.	4		2			2
Тема 7. Особливості сприйняття хореографічного мистецтва	4		2			2
Тема 8. Співтворчість у театальному мистецтві.	2					2
Разом	28	8	8			12
Усього годин	54	16	16			22

4. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Твір мистецтва як інформаційна система.	2
2	Психологічні властивості сприйняття творів мистецтва.	2
3	Психофізіологічні особливості слухового сприйняття	2
4	Апперцепція як визначальна компонента художньо-естетичного сприйняття	2
5	Психологічні особливості сприйняття музичного мистецтва.	2
6	Психологічні особливості сприйняття образотворчого мистецтва.	2
7	Психологічні особливості сприйняття художньої літератури	2
8	Естетичні емоції, почуття і реакції.	2
Всього		16

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Твір мистецтва як інформаційна система.	2
2	Психофізіологічні особливості слухового сприйняття.	2
3	Психологія зорового сприйняття творів мистецтва.	2
4	Апперцепція як визначальна компонента художньо-естетичного сприйняття	2
5	Особливості сприйняття театрального мистецтва	2
6	Особливості сприйняття хореографічного мистецтва	
7	Естетичні емоції, почуття і реакції.	2
8	Уява, фантазія, амбівалентність у мистецтві.	2
Всього		16

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Твір мистецтва як інформаційна система. Завдання 3.	4
2	Апперцепція як визначальна компонента художньо-естетичного сприйняття Завдання 4, 5	4
3	Особливості сприйняття театрального мистецтва. Підготувати реферат .	4
4	Естетичні емоції, почуття і реакції. Творче завдання 1., 2	4
5	Особливості сприйняття хореографічного мистецтва. Завдання: Письмова підготовка до практичного заняття (план-конспект, нотатки, цитати - презентація (за бажанням))	2
7	Співтворчість у театральному мистецтві Завдання ,67	4
	Разом	22

8. Види контролю і система накопичення балів

Накопичення балів студентами відбувається у період вивчення дисципліни на підставі проведення викладачем двох основних видів контролю: **поточного** (перевірка рівня засвоєння

студентами навчального матеріалу в обсязі певної теми чи окремого розділу) та підсумкового (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу по завершенню курсу).

Поточне тестування та самостійна робота		Залік	Сума
Розділ 1	Розділ 2	40	100
30	30		

Максимальна кількість балів за результатами поточного контролю складає 60 балів, з яких:

- 30 (Р1 -156; Р2 – 156) - за теоретичні знання (довіді на практичних заняттях, проходження поточного тестування);

- 30 (Р1 -156; Р2 – 156) - за практичні вміння (виконання і презентація практичного завдання).

Допуск до підсумкового контролю складає 35 балів.

Максимальна кількість балів за результатами підсумкового контролю складає 40 балів, з яких:

- 40 балів - за теоретичні знання (з яких 20 – усна відповідь на основні питання програми, 10

- практична співбесіда за результатами практично-пошукового завдання і 10 - усна відповідь на поставлені додаткові питання);

№ з/п	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів	
1	Виконання практично-пошукового завдання. <i>Термін виконання: у межах підготовки до практичних занять.</i>	1	20	20	
2	Усні відповіді за планом практичних занять <i>Термін виконання: у межах підготовки до практичних занять.</i>	4	5	20	
3	Доповнення і аналіз прослуханих відповідей <i>Термін виконання: під час проведення практичних занять.</i>	5	2	10	
4	Виконання контрольних робіт <i>Термін виконання: упродовж тижня після проведення лекційного заняття з останньої теми.</i>	1	10	10	
5	залік	1	Теоретична складова. <i>Термін виконання: упродовж екзаменаційно-залікової сесії (не пізніше дня заліку за розкладом).</i>	20	20
			Практична складова. Співбесіда за результатами практично-пошукового завдання <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	10	20
			усна відповідь на поставлені додаткові питання <i>Термін виконання: згідно з розкладом</i>	10	

	екзаменаційно-залікової сесії.			
Усього				100

Критерії оцінювання роботи на семінарських/практичних заняттях:

Оцінка «відмінно» (5 балів):

- свідоме, правильне, глибоке й повне засвоєння і розуміння програмного матеріалу;
- виклад матеріалу впевнений, логічний, лаконічний, аргументований;
- уміння аналізувати відповідні положення, поняття, твердження;
- самостійне, творче застосування знань.

Оцінка «добре» (4 бали):

- свідоме з незначними помилками та прогалинами засвоєння програмного матеріалу, які студент спроможний виправити після зауважень або за допомогою викладача;
- самостійне репродуктивне застосування знань;
- деякі порушення логіки та послідовності відповіді.

Оцінка «задовільно» (3 бали):

- механічне, фрагментарне засвоєння матеріалу із великими прогалинами;
- порушення логіки та послідовності відповіді, недостатня самостійність мислення.
- репродуктивне застосування знань за вказівками викладача.

Оцінка «незадовільно»: (0-2 бали):

- відсутність знань, умінь та навичок;
- несвідоме, механічне, фрагментарне засвоєння матеріалу з великими прогалинами;
- відсутність самостійності, неспроможність виправити помилки при зауваженні чи додаткових запитаннях.

Критерії оцінювання індивідуального практично-пошукового завдання (max - 10 балів):

Оцінка «відмінно» (17-20 балів):

- виклад матеріалу логічний та послідовний;
- самостійне, творче, ініціативне застосування знань;
- поєднання повноти та лаконічності у виконанні завдання;
- відмінна якість оформлення.

Оцінка «добре» (12-16 балів):

- виклад матеріалу логічний, послідовний, лаконічний;
- самостійне репродуктивне застосування знань за вказівками викладача;
- старанність і вправність застосування набутих знань;
- добра якість оформлення.

Оцінка «задовільно» (6-11 балів):

- механічність, фрагментарність викладу матеріалу;
- порушення логіки та послідовності подання інформації;
- недостатня самостійність мислення;
- задовільна якість оформлення.

Оцінка «незадовільно» (0-5 балів):

- відсутність виконання всіх завдань;

- неповне висвітлення матеріалу;
- фрагментарність подання інформації;
- незадовільна якість оформлення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Антонов А.В. Информация: восприятие и понимание / А.В.Антонов.- К.:Наук.думка, 1983.- 181 с.
2. Арнхейм.Р. Новые очерки по психологии искусства / Р.Арнхейм.. - М.:Промитей,1994. – 352 с.
3. Беда Г.В. Живопись / Г.В Беда..-М.,Просвещение. 1986. – 234 с.
4. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты / Г.В. Беда -М.:Просвещение, 1969. - 157 с.
5. Берхин Н.Б. Общие проблемы психологии искусства / Н.Б .Берхин. - М., 1981.
6. Бучило Н.Ф. Художественное восприятие / Н.Ф.Бучило. - М.:Знание, 1989.- 64 с.
7. Восприятие и деятельность /Под ред. Л.Н.Леонтьева.-М.:Изд-во МГУ, 1979.- с.319 с.
8. Восприятие художественной литературы, произведений искусства, музыки, изобразительного искусства, архитектуры, театрального искусства //Основы эстетического восприятия: Пособие для учителя/Под ред. Н.А.Кушаева.- М.:Просвещение, 1969.-С.98-121.
9. Восприятие изобразительного искусства школьниками: Сб. науч. трудов /Ред.кол.: Б.П.Юсов (отв.ред.) и др.-М.:АПН СССР, 1988.- 189с.
10. Выготский Л.С. Психология и скусства / Л.С. Выготский.-М.:Педагогика,1987. – 344 с.
11. Джеймс У. Восприятие //Психология. / У. Джеймс.-М.:Педагогика, 1991. – с.368 с.

12. Костюк А.Т. Восприятие мелодии. Методические параметры восприятия музыки.- К.:Наук.думка,1986. – 191 с.
13. Краткий словарь по эстетике // Книга для учителя/ Под ред. М.Ф.Овсянникова.- М.:Просвещение, 1983.- 223 с.
14. Локарева Г.В. Художньо-естетична інформація як педагогічна проблема. - Монографія / Г.В. Локарева.- Запоріжжя:ЗДУ, 2001.- 254 с.
15. Моль А. Теория информации и эстетическое восприятие / А. Моль .- М.: Мир, 1966. – 351 с.
16. Носуленко В.Н. Психология слухового восприятия / В.Н.Носуленко.- М.:Наука,1988.- 216 с.

Додаткова

- 1.Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие/ Р. Арнхейм .- М.: Прогресс, 1974. – 392 с.
- 2.Бехтин Н.Б. Специфика искусства / Н.Б. Бехтин.- М.:Знание,1984.Сер.»Эстетика»,№6. – 46с.
- 3.Искусствознание и психология художественного творчества.-М.:Наука,1988. – 343с.
- 4.Мащенко Н.М. Слово, музыка, образ / Н.М Мащенко.-К.:Рад.шк.,1982.- 158с.
- 5.Никифорова О.И. Исследования по психологии художественного творчества / О.И .Никифорова. .- М.:1972.- 152 с.
6. Б.Любан-Плоцца, Г Побережная, О.Белов. Музыка и психика: Слушать Душой / Б.Любан-Плоцца, Г Побережная, О.Белов. – К., 2002.
7. Моль А. Социодинамика культуры /Пер. с фр. / А. Моль. - М.: Прогресс, 1973.- 406 с.
- 8.Органова О.Н. Специфика эстетического восприятия / О.Н. Органова.- М.:Высш.шк.,1975. – 224 с.
- 9.Петрушин В.И.Музыкальная психология / В.И.Петрушин . -М.: Пассим, 1994.- 384 с.
- 10.Психологический словарь /Под. ред.В.В,Давыдова.-М.:Педагогика,1983.- 448 с.
- 11.Психология восприятия. –М.:Наука,1989.- 197 с.
- 12.Тейлах Б.С. Процесс творчества и художественного восприятия / Б.С. Тейлах .- М.:Искусство,1986.- 214 с.
13. Теодор В. Адорно. Избранное: Социология музыки / Теодор В. Адорно. - М.: СПб.: Универсальная книга, 1998.- 445 с.
- 14.Творческий процесс и художественное восприятие:Сб.Л.:Наука,1978. -278 с.
- 15.Художественное восприятие и развитие художественной культуры школьника //Эстетическая культура и эстетическое воспитание.-М.:Просвещение,1986.-С.231-256.
- 16.Науменко С.І. Основи вікової музичної психології / С.І. Науменко. – К., 1995. – 103 с.
- 17.Якобсон П.М. Психология художественного восприятия / П.М. Якобсон.- М.:Искусство,1964. – 87 с.

Інформаційні ресурси

1. Психология_искусства - ru.wikipedia.org/wiki/
2. Психология искусства. Выготский Л.С. Книга - www.koob.ru/vigodsky_v_l/vigotskij_psihologia_iskusstva.psihologiya.com.ua/psixologiya-tvorchestva.html Психология творчества (англ. psychology of creative activity) — раздел психологии, изучающий созидание человеком нового, оригинального в различных ...

3. «Психология искусства» -
[www.gumer.info/bibliotek Buks/Psihol/.../ Psiskus Index.php](http://www.gumer.info/bibliotek/Buks/Psihol/.../Psiskus/Index.php).
vocabulary.ru/dictionary/25/word/psihologija-iskustv Психология искусства
4. С.Ю. Головин. Словарь практического психолога. -
https://www.google.com.ua/#hl=ru&tbo=d&sclient=psy-ab&q=психология+искусства&oq=психология+искусства&gs_l=hp.12..0l10.48213.74475.2.119833.35.19.2.10.10.2.135.2079.0j18.18.0...0.0...1c.1j3.SC0E3kenHoc&psj=1&bav=on.2.or.r_gc.r_pw.r_qf.&bvm=bv.41018144,d.Yms&fp=3d4a565da2548c71&biw=1280&bih=893
5. Ананьев Б.Г. Задачи психологии искусства. > Психология > Хрестоматии
- [www.aquarun.ru psyjournals.ru/topic/psy_art/index.shtml](http://www.aquarun.ru/psyjournals.ru/topic/psy_art/index.shtml)
6. Психология искусства и творчества (43). Марцинковская Т.Д. Проблема красоты в трудах П. Флоренского https://www.google.com.ua/#hl=ru&tbo=d&sclient=psy-ab&q=психология+искусства&oq=психология+искусства&gs_l=hp.12..0l10.48213.74475.2.119833.35.19.2.10.10.2.135.2079.0j18.18.0...0.0...1c.1j3.SC0E3kenHoc&psi=1&bav=on.2.or.r_gc.r_pw.r_qf.&bvm=bv.41018144,d.Yms&fp=3d4a565da2548c71&biw=1280&bih=893
7. ПСИХОЛОГИЯ ИСКУССТВА: ТИПОЛОГИЧЕСКИЙ ПОДХОД -
www.iidp.ru/paper/files/book_typepodhod.pdf